

S
ygn. akt I I Ca 421/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku Sekcja Odwoławcza I Wydziału Cywilnego

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariusz Nazdrowicz
Protokolant:	st.sekretarz sądowy Halina Baszewska

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2023 r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o. o. z siedzibą w T.

przeciwko M. L.

zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego we Włocławku
z dnia 14 czerwca 2022 r. , sygn. akt I C 308/22 upr

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

zasądza od pozwanej M. L. na rzecz powoda (...) Spółki

z ograniczona odpowiedzialnością z siedzibą w T. tytułem należności głównej kwotę 1 169,49 zł (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt dziewięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) oraz kwotę 144,42 zł (sto czterdzieści cztery złotych czterdzieści dwa groszy) tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie od powyższej sumy za okres od 15 kwietnia 2022 r. do 28 kwietnia 2023r. – tj. łącznie kwotę 1 313,91 zł (jeden tysiąc trzysta trzynaście złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy);

umarza postępowanie w części dotyczącej zapłaty kwoty 300 (trzysta) złotych;

oddala powództwo w pozostałym zakresie;

zasądzoną w punkcie 1 (pierwszym) kwotę rozkłada na 14 rat płatnych do 10-ego każdego miesiąca począwszy od maja 2023 r. w następujący sposób:

raty od 1 do 13 w kwocie po 100 zł (sto złotych) każda

rata 14 w wysokości 13,91 zł (trzynaście złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy)

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat z tym, że niezapłacenie w terminie 2 kolejnych rat powoduje natychmiastowa wymagalność całej należności;

zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 603,18 zł (sześćset trzy złotych osiemnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

zasądza od powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz pozwanej M. L. kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

SSO Mariusz Nazdrowicz

Sygn. akt: I 1 Ca 421/22

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy we Włocławku zasądził od pozwanej M. L. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. z siedzibą w T. kwotę 2 669,49 zł (z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 kwietnia 2022r. od dnia zapłaty) tytułem niewywiązania się przez pozwaną z umowy pożyczki z dnia 13 lipca 2021r., na podstawie której pożyczkodawca oddał do jej dyspozycji środki pieniężne, które nie zostały zwrócone (pkt 1 wyroku), oddalił powództwo co do kwoty 100zł (pkt 2) i umorzył postępowanie w pozostałej części (pkt 3). Ponadto oddalił wniosek pozwanej o rozłożenie świadczenia na raty (pkt 4) oraz zasądził od niej na rzecz powoda kwotę 1 117 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana formułując w petitum środka odwoławczego zarzuty naruszenia prawa procesowego poprzez obrazę przepisu art. 233§1 kpc (wskutek błędnej oceny materiału dowodowego poprzez niewłaściwe nadanie znaczenia umowie łączącej strony i jej zapisom, co doprowadziło do błędnego uznania, że wiązały one skarżącą i co w konsekwencji skutkowało niezastosowaniem art. 385¹§1 kc) oraz art. 320 kpc wskutek jego niezastosowania mimo istniejących ku temu podstaw. Oprócz tego w uzasadnieniu apelacji skarżąca złożyła oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego (art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim – tekst jedn.: Dz.U.2023.1028 dalej : „ukk”). Powołując się na powyższe apelująca wniosła o zmianę kwestionowanego wyroku i oddalenie powództwa ponad kwotę niespłaconego kapitału oraz o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacji nie sposób odmówić słuszności, aczkolwiek nie wszystkie jej argumenty zasługują na aprobatę.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań trzeba w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę, że skarżąca mimo skonstruowania zarzutu naruszenia art. 233§1 kpc nie kwestionowała prawidłowości poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych, a jedynie nie aprobowała ich oceny prawnej. Do zanegowania oceny prawnomaterialnej poddanego pod osąd roszczenia – bo do tego sprowadza się istota omawianego zarzutu – niezbędne jest postawienie właściwie dostosowanych zarzutów prawa materialnego. Apelująca sformułowała zarzut obrazy przepisów art. 385¹§1 kc i art. 320 kpc (ten ostatni przepis zawiera przede wszystkim normy z zakresu prawa materialnego – np. wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006r. V CSK 20/06 nie publ., LEX nr 198525), więc zarzut naruszenia prawa procesowego należało potraktować tutaj jako uzupełnienie zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Sąd Rejonowy we Włocławku dokonał prawidłowych i przydatnych do rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych, które Sąd odwoławczy przyjął jako własne czyniąc je podstawą orzekania w postępowaniu apelacyjnym. Dodatkowo Sąd II instancji ustalił – w oparciu o zeznania pozwanej złożone na rozprawie apelacyjnej, które nie zostały przez powoda zakwestionowane i których wiarygodność nie nasuwa zastrzeżeń – że od marca 2023r. wysokość emerytury otrzymywanej przez M. L. wyniosła 3 tys. zł netto miesięcznie, a od kwietnia 4 tys. zł netto miesięcznie. Jej mąż nadal

proceedzi działalność gospodarczą uzyskując po 2,5 tyś. zł miesięcznie. Nie posiadają oni oszczędności. Spłacają co miesiąc kredyt hipoteczny zaciągnięty na budowę domu w wysokości po 2 356zł. Termin końcowy płatności upływie za 15 lat. Pozwana spłaca kredyt „chwilkówkę” w kwocie po 300zł miesięcznie, do zapłaty pozostało ok. 1 100zł. Jej mąż spłaca kredyty w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą w łącznej kwocie ok 5,5 tyś zł miesięcznie. Z kolei w oparciu o zestawienie transakcji na rachunku bankowym M. L. (k.114-117) – przy czym wartość dowodowa tego dokumentu także nie budzi wątpliwości – Sąd Okręgowy uzupełniając ustalił również, że w okresie od 21 grudnia 2021 do 1 lutego 2023r. pozwana zapłaciła łącznie powodowi tytułem zwrotu pożyczki kwotę 1 400zł.

Najdalej idące konsekwencje związane są ze skorzystaniem przez M. L. z sankcji kredytu darmowego (nie ma żadnych przeszkód, aby stosowne oświadczenie zostało złożone w trakcie procesu sądowego przeciwko konsumentowi o zwrot kredytu konsumenckiego w całości lub w części, w tym także w postępowaniu apelacyjnym). Jednakże w ocenie Sądu odwoławczego w rozpoznawanej sprawie nie zaktualizowały się określone w art. 45 ust.1 ukk przesłanki warunkujące skuteczne złożenie oświadczenia o skorzystaniu z przedmiotowej sankcji. Tym samym powyższe oświadczenie nie mogło przynieść oczekiwanych przez apelującą następstw.

Trafnie natomiast pozwana zarzuciła, że przewidziana w § 3 ust.1 Aneksu nr (...) do umowy pożyczki z 13 lipca 2021 prowizja jest postanowieniem abuzywnym w rozumieniu art. 385¹ §1 kc. Wbrew sugestiom powoda (i jak również przyjął Sąd a quo) nie ma tu znaczenia, że jej wysokość nie przekracza maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu przewidzianej w art. 36 a ukk (por. np. uchwały Sądu Najwyższego: z 26 października 2021r. III CZP 42/20 opubl. OSNC 2022/6/57 i z 27 października 2021r. III CZP 43/20 nie publ., LEX nr 3246823). W pełni dopuszczalne jest więc badanie, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone. Taki charakter zdaniem Sądu Okręgowego ma postanowienie przewidujące prowizję w kwocie 500zł za przedłużenie terminu do spłaty zadłużenia. Kwota ta stanowiła 25% sumy pożyczki. Aneksem nr (...) strony przedłużyły termin spłaty należności do 12 października 2021r., czyli dokładnie o jeden miesiąc (zgodnie z umową pierwotna data uregulowania zadłużenia to 12 września 2021r.). Zastrzeżenie tak wysokiej prowizji w zamian za nieznaczną w sumie korzyść dłużnika w ewidentny sposób rażąco narusza interes konsumenta, czego nie potrzeba szerzej uzasadniać.

Skoro wspomniane postanowienie umowne nie wiązało pozwaną (art. 385¹ §2 kc) to powinna ona uiścić tytułem wywiązania się (art. 353 §1 kc) z łączącego strony zobowiązania kwotą 2 500zł. Do chwili orzekania przez Sąd I instancji spłaciła 500zł (Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że było to jedynie 400zł). Jednakże należało uwzględnić w postępowaniu apelacyjnym - zgodnie z treścią przepisu art. 316 §1 kc - fakt dokonania w późniejszym okresie (do 1 lutego 2023r.) dalszym wpłat w kwocie 900zł, co w sumie daje 1 400zł. Powód dochodził w pozwie kwoty 2 500zł tytułem kapitału, 21,40zł tytułem odsetek od zadłużenia przeterminowanego, 480,61zł tytułem prowizji za przedłużenie terminu spłaty i 4,12 zł tytułem odsetek od prowizji. Wprawdzie w piśmie procesowym z 22 kwietnia 2022r. cofnął pozew (z uwagi na zapłatę części należności w wysokości 300zł), ale nie sprecyzował w jakiej konkretnie części. Należało zatem przyjąć, że w dalszym ciągu dochodził odsetek od kapitału (zadłużenie przeterminowane) oraz samego kapitału, przy czym domagał się odsetek za opóźnienie od tych kwot od 15 kwietnia 2022r. Wobec tego powództwo zasługiwało na uwzględnienie w kwocie 21,40zł tytułem odsetek od zadłużenia przeterminowanego (w wyroku omyłkowo przyjęto 69,49zł) oraz 1 100zł tytułem kapitału (2 500zł - 1 400zł). Od sumy tych kwot przysługiwały powodowi odsetki ustawowe za opóźnienie (art. 482 §1 kc) od 15 kwietnia 2022r do 28 kwietnia 2023r. (dnia wydania wyroku przez Sąd odwoławczy) w wysokości 144,42zł.

Dla przejrzystości orzeczenia Sąd Okręgowy uznał za celowe sporządzenie wyroku w sposób całościowy rozstrzygający spór między stronami. W punkcie I 1 została zasądzona od pozwaną na rzecz powoda kwota 1 313,91zł, której podstawy wyliczenia zostały już wyżej wskazane. Wobec cofnięcia pozwu w części dotyczącej zapłaty kwoty 300zł postępowanie podlegało umorzeniu (art. 355 §1 kpc). Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu (art. 353 §1 kc w zw. z art. 720 §1 kc a contrario). I wreszcie Sąd odwoławczy uznał, że zaistniały warunki do rozłożenia powyższej kwoty na raty (art. 320 kpc).

Rozważając zastosowanie tego przepisu Sąd musi brać pod uwagę interesy obu stron, a rozłożenie na raty może mieć miejsce wówczas, gdy umożliwi to pozwanemu wywiązanie się ze zobowiązania w możliwym do przyjęcia

przez wierzyciela terminie. Chodzi tu w szczególności o uchronienie pozwanego od postępowania egzekucyjnego poprzez umożliwienie mu wykonania wyroku w sposób dobrowolny. Niezbędnym warunkiem zastosowania instytucji przewidzianej w art. 320 kpc jest wykazanie przez dłużnika, że będzie on dysponował środkami umożliwiającymi wykonanie zmodyfikowanego obowiązku. Bardzo istotnym czynnikiem jest tutaj jego postawa odnośnie woli spłaty należności.

Niewątpliwie w chwili obecnej sytuacja finansowa pozwanej jest trudna. Jednakże dysponuje ona dochodami umożliwiającymi jej – mimo innych wydatków – płacenie zasądzonej kwoty w ratach po 100zł miesięcznie. W czerwcu b.r. jej mąż skończy spłatę kredytu zaciągniętego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, co przyniesie odczuwalną poprawę sytuacji finansowej małż. (...). Nie można przy tym tracić z pola widzenia, że M. L. systematycznie dokonuje spłaty należności właśnie w kwotach po 100zł miesięcznie. Manifestuje w ten sposób wolę zapłaty zadłużenia i nie jest to jakieś działanie jednorazowe, koniunkturalne, obliczone jedynie na uzyskanie korzystnego rozstrzygnięcia. Suma wszystkich tych czynników sprawia, że Sąd odwoławczy rozłożył zasądzoną kwotę na 14 rat z zastrzeżeniem, że niezapłacenie w terminie 2 kolejnych rat spowoduje natychmiastową wymagalność całej należności. W przypadku rozłożenia na raty odsetki za opóźnienie należą się do dnia wykonania oraz od każdej z rat (uchwała Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2006r. III CZP 126/06 opubl. OSNC 2007/10/147, wyrok Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2017r. III CSK 181/16 nie publ., LEX nr 2340585). O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 100 kpc.

Koszty związane z postępowaniem przed Sądem I instancji poniósł wyłącznie powód i zamknęły się one kwotą 1 117zł. Biorąc pod uwagę proporcję wygrania sprawy należał mu się zwrot kwoty 603,18zł.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono w myśl art. 98§1 kpc. Pozwana wygrała sprawę w postępowaniu odwoławczym w całości, a więc przysługiwał jej zwrot wszystkich poniesionych kosztów, sprowadzających się do opłaty od apelacji (100zł).

SSO Mariusz Nazdrowicz